

**Załącznik do uchwały Nr XXI/187/2013
Rady Miejskiej w Pakości
z dnia 26 lutego 2013 r.**

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA GMINY PAKOŚĆ na lata 2012-2015.

WPROWADZENIE.

Czym jest zdrowie psychiczne?

Według WHO (Światowa Organizacja Zdrowia) zdrowie psychiczne to nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również stan, w którym osoba zdaje sobie sprawę ze swojego potencjału, potrafi radzić sobie ze stresem, jest zdolna do miłości, twórczości i efektywnej pracy, jest w stanie funkcjonować w społeczeństwie.

Zdrowie psychiczne dotyczy każdego z nas, jest ważnym elementem składającym się na całość naszego zdrowia, tym samym na poczucie jakości życia.

Problemy emocjonalne i schorzenia o podłożu psychicznym są powszechne we wszystkich krajach, kulturach, wiążą się z cierpieniem. Nie budujmy więc tabu i piętna wokół dolegliwości psychicznych. Kształtowanie odpowiedniej świadomości na temat chorób psychicznych i edukacja społeczeństwa w tym zakresie może nam pomóc „oswoić” strach z nimi związany. Potrzeba nam więcej zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także skutecznego przeciwdziałania dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375), ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej, samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ponadto w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje społeczne, a także inne osoby fizyczne i prawne. Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje w szczególności:

- 1) promocję zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałanie ich dyskryminacji.

Obowiązki Gminy Pakość w zakresie zdrowia, w tym zdrowia psychicznego wyznaczają następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, określająca, że „zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia należy do zadań własnych gminy”,
- 3) ustawa z dnia 27 marca 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 4) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 5) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa elementy polityki zdrowotnej Gminy Pakość w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, które mogą przyczynić się do wypracowania założeń pomocy i opieki w zakresie ochrony zdrowia psychicznego w ramach realizowanych zadań własnych.

ROZDZIAŁ I – POSTANOWIENIA OGÓLNE.

1. Autorzy programu: Urząd Miejski w Pakości Referat Spraw Obywatelskich, Obronnych i Ochrony zdrowia.

2. Czas realizacji programu: lata 2012-2015.

3. Odbiorcy programu:

- 1) osoby chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- 2) upośledzone umysłowo,
- 3) wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

4. Realizatorzy programu:

- 1) Rada Miejska w Pakości i jej Komisje w zakresie określania polityki zdrowotnej i finansowej gminy.
- 2) Urząd Miejski w Pakości w zakresie realizacji Programu, współpracy z adresatami programu, dysponowania środkami finansowymi.

5. Instytucje i organizacje pozarządowe – współrealizatorzy programu:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości,
- 2) NZOZ „Medicus” sp.j. w Pakości.
- 3) Szpital Powiatowy w Inowrocławiu, Poradnia Zdrowia Psychicznego.
- 4) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu.
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości.
- 6) Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Lecznicy w Inowrocławiu.
- 7) Szkoły podstawowe, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalne.
- 8) Inne podmioty, których działalność służy pomocy i opiece w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

6. Cele programu:

Celem Programu jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Pakość właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego oraz tworzenie form opieki i pomocy w obszarze zdrowia psychicznego niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;

- 1) promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, w szczególności szkołach podstawowych, gimnazjum i Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych na terenie gminy, pozyskiwanie do współpracy rodziców i instytucji,
- 2) profilaktyka – wspieranie zdrowia psychicznego poprzez rozszerzenie pomocy mieszkańcom Gminy w zakresie pomocy udzielanej przez podmioty powołane do udzielania wsparcia,
- 3) zapobieganie zaburzeniom psychicznym, spowodowanym nadużywaniem alkoholu oraz używaniem substancji psychoaktywnych.

ROZDZIAŁ II – METRYKA GMINY.

Pakość jest miastem w województwie kujawsko-pomorskim, powiecie inowrocławskim, siedzibą gminy miejsko-wiejskiej. Zajmuje powierzchnię 86 km², zamieszkuje ją 9.936 mieszkańców (stan na koniec 2012 r.), w tym: miasto – 5.754 osób, wieś – 4.182 osoby.

Budżet Gminy Pakość:

1) na rok 2012

- dochody: 31.304.372,00 zł
- wydatki: 35.426.312,74 zł
- na ochronę zdrowia: **3.000,00 zł**,
- w tym na ochronę zdrowia psychicznego: **500,00 zł**

2) na rok 2013

- dochody: 28.998.520,41 zł
- wydatki: 33.957.633,41 zł
- na ochronę zdrowia: **8.500,00 zł**,
- w tym na ochronę zdrowia psychicznego: **2.500,00 zł**

ROZDZIAŁ III – DIAGNOZA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM.

Jak podano w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego Polaków jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków i leków. Z danych statystycznych przedstawionych w NPOZP wynika, że w ciągu 18 lat, od roku 1990 do 2007, wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych wzrósł o 119 % (z 1629 do 3571 na 100 tys. ludności) w opiece ambulatoryjnej i o 50 % (z 362 do 542 na 100 tys. ludności) w opiece stacjonarnej.

Z danych przedstawionych przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” sp.j. wynika, że objęto opieką :

- w roku 2010 :

- 299 osób z zaburzeniami depresyjnymi, w tym 5 dzieci,
- 1694 osób z innymi zaburzeniami nerwicowymi, w tym 48 dzieci,
- 50 osób z schizofrenią,
- 33 osób z innymi zaburzeniami lękowymi, z tym 4 dzieci,
- 29 osób z otępieniem w chorobie Alzheimerera,
- 15 osób z innym upośledzeniem umysłowym, w tym 3 dzieci.

- w roku 2011 :

- 301 osób z zaburzeniami depresyjnymi, w tym 7 dzieci,
- 1701 osób z innymi zaburzeniami nerwicowymi, w tym 51 dzieci,
- 48 osób z schizofrenią,
- 35 osób z innymi zaburzeniami lękowymi, w tym 5 dzieci,
- 31 osób z otępieniem w chorobie Alzheimerera,
- 14 osób z innym upośledzeniem umysłowym, w tym 3 dzieci.

Jak wynika z powyższego zestawienia także nasze środowisko społeczne, nie jest wolne od zachorowań z zaburzeniami nerwicowymi i psychicznymi. Dlatego celowym jest podjęcie

działań zmierzających do zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości objął wsparciem osoby z zaburzeniami psychicznymi, w roku 2010 pomocą objęto 27 osób, a w roku 2011 z pomocy skorzystało 28 osób. Były to następujące formy wsparcia: zasiłki stałe, okresowe i celowe, usługi opiekuńcze świadczone przez psychiatrę, psychologa, rehabilitanta i logopedę, posiłki i świadczenia pieniężne.

ROZDZIAŁ IV – ZAŁOŻENIA PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA GMINY PAKOŚĆ do 2015 r.

Wskazane w Rozdziale I Cele Programu będą realizowane poprzez następujące działania:

1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu:

- a) prowadzenie działań z zakresu promocji i zapobiegania problemom zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie warsztatów, pogadanek itp.
- b) prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego,
- c) prowadzenie działań profilaktycznych, związanych z ryzykiem wystąpienia zaburzeń psychicznych u osób nadużywających alkoholu lub innych uzależnień,
- d) podnoszenie świadomości mieszkańców gminy Pakość na temat promocji zdrowia psychicznego poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, informacji w lokalnej prasie.

Wskaźnik monitorujący:

- liczba osób uczestniczących w programach,
- liczba publikacji, ulotek.

2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym:

- a) zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych w zakresie poradnictwa psychiatrycznego, psychologicznego i terapeutycznego,
- b) ścisła współpraca podmiotów powołanych do pomocy rodzinom i udzielanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych,
- c) realizacja zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.

Wskaźnik monitorujący:

- liczba osób objętych programem,
- liczba osób korzystających z porad.

3. Organizacja pomocy i zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki niezbędnych do życia w środowisku społecznym i rodzinnym:

- a) współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pakości,

Wskaźnik monitorujący:

- udzielone wsparcie finansowe,
- ilość udzielonych porad.

4. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi:

- a) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy,
- b) pomoc służb socjalnych w tym zakresie.

Wskaźnik monitorujący:

- liczba osób korzystających z doradztwa.

ROZDZIAŁ V – ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Źródła finansowania Programu:

1. budżet gminy Pakość,
2. pozyskane środki zewnętrzne.

ROZDZIAŁ VI – SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

W terminie do 15 maja, przygotowywane jest sprawozdanie z realizacji zadań zawartych w Programie za rok poprzedni, które przesyłane jest Ministrowi Zdrowia lub wskazanemu przez niego podmiotowi. Kopia sprawozdania zostanie następnie przedłożona Radzie Miejskiej.

Wszędzie – w rodzinie, szkole, miejscu pracy, podczas spędzania wolnego czasu, występuje mnóstwo czynników, które mogą korzystnie lub niekorzystnie wpływać na nasze zdrowie psychiczne. Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego ma na celu zapobieganie, wsparcie i leczenie, o ile jest to możliwe, kiedy kryzysu zdrowia psychicznego nie da się uniknąć.

Sporządziła:

Elżbieta Szymborska